

Brüssel, 2. juuni 2022
(OR. en)

9796/22

COH 47
SOC 334

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	2. juuni 2022
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	8980/22
Teema:	Kaheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta: Nõukogu järelused, milles käsitletakse teatist „Kaheksanda ühtekuuluvusaruande kohta: ühtekuuluvus Euroopas teel 2050. aasta poole“ – Nõukogu järelused (2. juuni 2022)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused, milles käsitletakse kaheksandat aruannet majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta, milles puudutatakse ühtekuuluvust Euroopas teel 2050. aasta poole, mille nõukogu (üldasjad/ühtekuuluvuspoliitika) kiitis heaks oma 2. juunil 2022 toimunud 3875. istungil.

**Nõukogu järeldused, milles käsitletakse teatist „Kaheksanda ühtekuuluvusaruande kohta:
ühtekuuluvus Euroopas teel 2050. aasta poole“**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU:

1. TULETAB MEELDE, et ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on vähendada eri piirkondade arengutasemete erinevusi ja mahajäämust kõige ebasoodsamates piirkondades ning edendada liidu üldist harmoonilist arengut;
2. PEAB TERVITATAVAKS kaheksandat ühtekuuluvusaruannet kui väärtuslikku ülevaadet Euroopa Liidu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse arengust ning selles esitatud analüüsi ühtekuuluvuspoliitika panuse kohta integratsiooni, lähenemisse ja konkurentsivõimesse, tuginedes kõige ajakohasemale kättesaadavale statistikale;
3. TUNNISTAB, et:
 - kaheksas ühtekuuluvusaruanne on esitatud erinevate Euroopa Liitu mõjutavate kriiside (pandeemia, loodusõnnetused, sõjaline agressiivsus) ja pikaajaliste väljakutsete (nt kliima ja demograafilised muutused) kontekstis, millel on suured majanduslikud, keskkonnavalased ja sotsiaalsed tagajärjed Euroopa Liidu ühtekuuluvusele;
 - need väljakutsed ja kriisid avaldavad asümmeetrilist mõju ELi liikmesriikidele ja piirkondadele ning võivad seetõttu suurendada erinevusi ja ebavõrdsust, tekitades ühtekuuluvuspoliitika seisukohast mitmesuguseid väljakutseid;

4. VÕTAB TEADMISEKS järgmised viimase kümne aasta märkimisväärsed arengud:
- majanduslik ja sotsiaalne ühtekuuluvus liidu tasandil on paranenud, kuid lähenemine on peamiselt tingitud suhteliselt tugevast majanduskasvust paljudes vähem arenenud piirkondades, samas kui mõnede keskmise sissetulekuga piirkondade areng on seiskunud;
 - tööhõive parandamisel on tehtud märkimisväärsed edusamme, kuid piirkondlikud erinevused on endiselt suuremad kui enne 2008. aasta finantskriisi;
 - lõhed teatavate piirkondade vahel ja nende sees püsivad ja mõnel juhul isegi suurenevad ning mõned piirkonnad näivad olevat sattunud arengulõksu;
 - piirkondadevaheline innovatsioonilõhe Euroopas on kasvanud. Lisaks esineb mõnes piirkonnas endiselt ühendusprobleeme, mis mõjutavad nende suutlikkust täielikult ära kasutada siseturu eeliseid;
 - innovatsioon, ettevõtlus, digitaalne areng, aga ka hea valitsemistava ja vajaduse korral investeeringud taristusse on olulised elemendid pikaajalise majanduskasvu ja territooriumide arengu tagamiseks, teenuste kättesaadavuse parandamiseks ja kodanike elukvaliteedi parandamiseks;
 - demograafiliste muutuste mõju (sise- ja välisränne, vananemine, rahvastikukadu ja ajude äravool) on tunda kõigis liikmesriikides, kuid eelkõige vähem arenenud piirkondades, maapiirkondades ja äärealadel;
5. TULETAB MEELDE oma toetust ühtekuuluvuspoliitikale, mis aitab kaasa struktuurireformidele ja investeeringutele, et saavutada paremaid majanduslikke ja sotsiaalseid tulemusi kõigis piirkondades ning mis areneb pikaajalise programmitöö tsükli jooksul, ning RÕHUTAB, et aruandes märgitakse, et pikas perspektiivis toob see poliitika kasu kõigile piirkondadele;

6. RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitikas kui kohapõhises poliitikas, mille aluseks on jagatud eelarve täitmine, partnerlus ja mitmetasandiline valitsemine, tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta territooriumide vajadusi ja potentsiaali, võimaldades neil teha kohaliku tasandi jaoks kõige asjakohasemaid investeeringuid, näiteks oma kohaliku arengu strateegiate või aruka spetsialiseerumise strateegiate kaudu, ning püüda ühiselt välja töötada integreeritud lahendusi piirkondlikul, allpiirkondlikul või piirkondadevahelisel tasandil, võttes arvesse ka INTERREGi programmide kaudu saadud koostöökogemusi, et suurendada Euroopa prioriteetide omaksvõttu kohapeal;
7. KUTSUB ÜLES võtma kõikides liidu poliitikavaldkondades ja algatustes ning siseturu, sealhulgas riigiabi eeskirjade rakendamisel üldiselt arvesse ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 175 ning INNUSTAB Euroopa Komisjoni kaaluma territoriaalse mõju hindamise (piirkondliku kontrolli) lisamist asjaomastesse ELi poliitikavaldkondadesse nii nende väljatöötamise kui ka hindamise etapis,

I. – Kindlamad prioriteetid peamistele väljakutsetele struktuuriliste lahenduste leidmiseks, kasutades uusi majanduskasvu allikaid

LEIAB, et:

8. rohe- ja digipööre on suured väljakutsed, mis pakuvad Euroopa majanduskasvuks uusi võimalusi, millesse peaksime suunama oma investeeringud ja tagama õiglase kohanemise, et vältida nendest üleminekutest tulenevaid uusi ebavõrdsusi;
9. innovatsioon, ettevõtlus ja majanduse mitmekesistamine ning hea valitsemistava võivad olla peamised tegurid, mis mõjutavad pikaajalist piirkondlikku majanduskasvu ja suuremat vastupanuvõimet asümmeetrilistele šokkidele;

10. selleks et aidata inimestel, ettevõtjatel ja territooriumidel, eelkõige omavalitsustel, aga ka väikestel ja keskmise suurusega ettevõtjatel edendada rohepööret sotsiaalselt õiglasel viisil, on neid vaja toetada nende jõupingutustes tegeleda kliimamuutustega ja energiasüsteemi ümberkujundamisel ning tugevdada vastupanuvõimet kliimariskidele, tagada kestlik ringmajandus ning puhas ja bioloogilise mitmekesisuse poolest rikas keskkond ning julgustada neid rakendama looduspõhiseid lahendusi;
11. Euroopa sotsiaalõiguste sammas toetab ja täiendab liikmesriikide meetmeid õiglasema ja kaasavama ühiskonna kujundamiseks;
12. selleks et valmistada kodanikke paremini ette meie ühiskonnas toimuvate üleminekutega toime tulekuks, tuleks toetada kohanemisvõimet ja uute oskuste arendamist, sealhulgas hariduse, elukestva õppe ja kutseõppe tugevdamise kaudu;
13. sotsiaal-majandusliku haavatavuse ja tõrjutuse vähendamiseks peaks ühtekuuluvuspoliitika toetama kõige haavatavamate inimeste integreerimist kvaliteetse tööhõive ning kõrgetasemeliste sotsiaal- ja tervishoiuteenuste kaudu;
14. selleks et võtta paremini arvesse demograafilistest muutustest tulenevaid suuri väljakutseid, tuleks erilist tähelepanu pöörata vananeva elanikkonna vajadustele, meie tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemidele avalduvatele tagajärgedele, väheneva rahvastikuga territooriumidele ning samuti territooriumidele, mis seisavad silmitsi mitme noortega seotud väljakutsega,

II – Ühtekuuluvuse süvendamine tugevama territoriaalse kinnistamise kaudu

15. SOOVITAB, et ühtekuuluvuspoliitikas lähtutaks jätkuvalt suurel määral asukohast;

16. RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika on üks olulisemaid vahendeid arengu edendamiseks vähem arenenud piirkondades, samuti ELi oluline investeerimispoliitika, mis peaks jätkama lähenemiseks vajalike investeeringute toetamist ja vältima arengulõksude tekkimist kõigis piirkondades;
17. TULETAB MEELDE ELi toimimise lepingu artikli 174 aluspõhimõtteid, millega edendatakse kõigi piirkondade harmoonilist arengut ja pööratakse erilist tähelepanu maapiirkondadele, tööstuslikust üleminekust mõjutatud piirkondadele ja regioonidele, kus valitsevad rasked ja püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, näiteks väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolseimatele piirkondadele, saartele, piiriülestele ja mäestikualadele;
18. TULETAB samuti MEELDE ELi toimimise lepingu artiklit 349, mida tuleks kasutada äärepoolseimate piirkondade arengu toetamiseks ja sellise ühtekuuluvuspoliitika edendamiseks, mis vastab nende konkreetsetele vajadustele, kasutades diferentseeritud lahendusi, mis tugevdavad nende mõju ning mis kasutavad ära nende territooriumide poolt tehtud uuendusi;
19. ON SEISUKOHAL, et saared, äärepoolsed ja kaugemad territooriumid, sealhulgas äärepoolseimad piirkonnad, seisavad silmitsi eriti tõsiste väljakutsetega, muu hulgas suurenenud transpordikulude tõttu, ning RÕHUTAB vajadust kohaldada nende suhtes kaasavat ja konkreetset lähenemisviisi, et toetada neid nende üleminekutes;
20. KUTSUB ÜLES uurima ja arendama edasi arengulõksus olevate piirkondade kontseptsiooni, et lahendada nende piirkondade ees seisvad väljakutsed, mõista paremini struktuurseid tegureid, mis arengulõkse tekitavad ja nendest tulenevad, ning vältida uute piirkondade sattumist sellesse lõksu;

21. tuginedes ELi maapiirkondade arengu pikaajalisele visioonile, INNUSTAB integreeritud kohalike strateegiate väljatöötamist, juurdepääsu tagamist tehnilisele toele ja suutlikkuse suurendamist kohalikul tasandil, samuti maapiirkondade koostööd ja võrgustike loomist Euroopa tasandil, nagu ELi maaelupakti väljatöötamisel ette nähti;
22. KINNITAB TAAS kestliku linnaarengu tähtsust, kuna linnad on ülemineku käivitajad, kuid neis esineb ka suur sotsiaal-majanduslik ebavõrdsus, ning TOETAB linna- ja maapiirkondade vahelisi sidemete loomist, mille tõttu on soovitav funktsionaalsetel aladel põhinevate arengustrateegiate väljatöötamine, ning tähelepanu pööramine väikeste ja keskmise suurusega linnade nn kinnistavale ja hõlmavale rollile maapiirkondade kahanemise takistamisel;
23. TOETAB Euroopa territoriaalse koostöö programmide ning makropiirkondlike ja mere vesikonna strateegiate abil tehtud koostöö kaudu saadud kogemuste kasutamist ja laialdast jagamist, et lahendada rohe- ja digipöördega ning kohalike majandussüsteemide integreerimisega seotud väljakutseid;
24. RÕHUTAB Euroopa territoriaalse koostöö hästitoimivate struktuuride suurt potentsiaali, eelkõige sellistes kriisiolukordades nagu COVID-19 pandeemia, ning TOETAB jätkuvaid jõupingutusi piiriülese, riikidevahelise ja piirkondadevahelise koostöö tugevdamiseks Euroopa piirkondade vahel;
25. JUHIB TÄHELEPANU sellele, et Venemaa ja Valgevenega piirnevad piirkonnad ning Ukraina ja Moldova Vabariigiga piirnevad piirkonnad seisavad silmitsi konkreetsete majanduslike ja sotsiaalsete väljakutsetega, mis tulenevad Venemaa agressioonist Ukraina vastu;
26. RÕHUTAB, et see olukord mõjutab suurel määral pagulasvooga silmitsi seisvaid piirkondi ja ELi tervikuna, mis hõlmab ka energeetika ja inflatsiooni valdkonnaga seotud mõju regionaalarengule,

III – Ettepanek parandada fondide rakendamise tõhusust ja nendele juurdepääsu territooriumides

27. RÕHUTAB, et ühtekuuluvuspoliitika ei ole kriisiohjevahend; siiski on see aidanud piirkondadel leevendada hiljutiste kriiside mõju ning LEIAB, et poliitika peab suutma kohaneda uute arengutega, kahjustamata seejuures selle struktuurseid ja pikaajalisi eesmärke, eelkõige kasutades kõigepealt ära kehtiva õigusraamistiku asjakohaseid sätteid;
28. ON SEISUKOHAL, et haldus-, kontrolli- ja valitsemisnormide stabiilsuse tagamine programmitöö perioodide vahelisel ajal, aga ka normide ühtlasem ja järjepidevam kohaldamine võib aidata kaasa fondide rakendamise lihtsustamisele;
29. KUTSUB ÜLES tegema suuremaid jõupingutusi laiemas üldsuses teavitamiseks, täiendavaks lihtsustamiseks ning võimalike abisaajate või partnerite pidevaks toetamiseks ja koolitamiseks, et tuua ühtekuuluvuspoliitika ELi kodanikele lähemale, eelkõige uue poliitikaeesmärgi nr 5 kaudu;
30. RÕHUTAB suutlikkuse suurendamise, saadud kogemuste hindamise ja kohaldamise tähtsust, et pidevalt parandada ühtekuuluvuspoliitika tõhusust ja edendada positiivseid tulemusi andnud programme;
31. KUTSUB ÜLES tagama, et ELi toetust rakendatakse tõhusalt, hea valitsemistava alusel, läbipaistvalt ja kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga,

IV – Tulevikukaalutlused

JÄÄB OOTAMA

32. arutelude ALUSTAMIST ühtekuuluvuspoliitika tuleviku üle pärast 2027. aastat, et töötada välja lihtsamad ja tõhusad normid ning vältida suundumust vahendeid mitmekordistada;
 33. RÕHUTADES vastastikust täiendavust ja koostoimet, mida tuleb tugevdada muude asjaomaste Euroopa poliitikavaldkondade ja algatustega alates nende kavandamise etapist, et suurendada nende poliitikameetmete tõhusust ning vähendada liikmesriikide, piirkondade ja toetusesaajate halduskoormust;
 34. korrapärase teabevahetuse LÄBIVIIMIST ühtekuuluvuspoliitika üle programmitöö perioodil 2021–2027, et kujundada 2027. aasta järgset poliitikat.
-